

3. Oktober 2017

Det Kongelige Nærings- og Fiskeridepartement
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Deres ref 17/3078-1

Høringsuttalelse til bioprospekteringsforskriften

Vi har lest forslaget til bioprospekteringsforskriften som er sendt ut på høring (med frist 3. oktober 2017) og ser flere uheldige konsekvenser av et generelt krav om forhåndstillatelse for uttak av norsk genetisk materiale og vil ikke anbefale at forskriften iverksettes slik det nå er foreslått.

Vår vesentligste kommentar til forslaget er at det fortsatt må være mulig å innsamle norsk genetisk materiale uten forhåndstillatelse (dog med de begrensninger som reguleres av naturmangfoldloven i forbindelse med for eksempel sjeldne og vernede arter og naturtyper). Vi henviser spesielt til at våre nærmeste naboland, Sverige og Finland, har besluttet ikke å innføre slike begrensninger for uttak av genetisk materiale fra naturen.

Vi peker på følgende:

- 1) Vi tror at Norge og det internasjonale samfunnet i det lange løp vil tjene på å følge våre naboland og la det være fri tilgjengelighet til norske genetiske ressurser i forskningsøyemed. En regulering, slik det legges frem i forslag til forskrift, vil sannsynligvis føre til en uønsket og begrensende effekt spesielt på fremtidig forskning, men også på innovasjon og næringsutvikling basert på norsk genetisk materiale. Det må også i denne sammenheng påpekes at forskningsresultater basert på genetiske analyser bidrar med viktig biologisk kunnskap for optimal forvaltning av vårt biologiske mangfold, og vil komme til å gjøre det i enda større grad i fremtiden.
- 2) Vi ser at forslaget til forskrift **§2** definerer norsk genetisk materiale som hentes ut fra norsk landterritorium og norsk territorialfarvann, i Norges økonomiske sone og på kontinentalsokkelen. De aller fleste arter har imidlertid en utbredelse som går ut over Norges grenser, og det kan evt. forventes at både norske og utenlandske forskere vil foreta innsamlinger av biologisk materiale fra andre geografiske områder hvor tilsvarende krav om innsamlingstillatelser ikke er innført.
- 3) Slik forslaget foreligger, kan det virke som om det bygger på en misforstått oppfattelse av at all aktivitet relatert til DNA og genetiske analyser har en økonomisk verdi i seg

Postadresse:
Pb. 1066 Blindern, 0316 Oslo
Besøksadresse:
Kristine Bonnevis hus,
Blindernv. 31, 0371 Oslo

Telefonnr: 22 85 56 63
Telefaks: 22 85 47 26
E-post: rein.aasland@ibv.uio.no
<http://www.mn.uio.no/ibv>
Org.nr.: 971 035 854

selv og at all forskning drives med økonomisk gevinst som formål. For Institutt for biovitenskap, som er landets største institutt for forskning og utdanning innen biologi og som i stor grad driver grunnforskning basert på genetiske analyser av biologisk materiale innsamlet fra naturen, vil forskriften innebære en betydelig ekstra belastning i form av byråkratisering. Dette kommer i tillegg til økt byråkratisering og de ekstra kostnader som vil kreves for oppfølging av forskriften fra de respektive myndigheter. Slik utviklingen er innen vårt felt, benyttes det i stor grad ulike genetiske analyser for å besvare så og si alle slags grunnleggende biologiske spørsmål. Innen anvendte fag slik som ressursforvaltning, miljøovervåking, mattrygghet, epidemiologi, landbruksvitenskap og akvakultur er også genetiske analyser til de grader sentralt. Videre er genetiske analyser en særdeles viktig del av vår undervisning på alle nivå, fra bachelor til master- og ph.d. Det virker også tatt ut av sammenheng og imot den gjeldende trend i forskningsutviklingen at vi kan innsamle biologisk materiale og vise for våre studenter, la dem skjære i dem og gjøre eksperimenter. Men i det øyeblikk vi ønsker å la dem gjøre en genetisk analyse på det samme materialet, så må det søkes om tillatelse.

- 4) Forslaget til forskrift framstår som lite gjennomtenkt og reflekterer en utdatert og lite biologisk fundert holdning som går på norsk eierskap til det liv som finnes i Norge, når man vet at de samme organismene og populasjonene ikke respekterer landegrensener. Det er ytterst få endemiske arter i Norge. Når det gjelder bioprospektering, så vil det være prokaryote og eukaryote mikroorganismer, alger, sopp og evertebrater (spesielt marine) som er de mest aktuelle organismegruppene. Her er det i stor grad en global, kontinental eller oseanisk utbredelse som er realiteten. Det foreliggende forslaget vil sannsynligvis føre til at genressursene hentes i andre land inkludert våre europeiske naboland. Skal man sikre en god utnyttelse av biologiske ressurser i et bioprospekteringsøyemed, så må man sikte mot internasjonale avtaler.

Skulle forslaget likevel bli vedtatt slik det foreligger, vil vi være avhengige av at rammetillatelser vil bli gitt. Vi ser at det åpnes for dette i forslaget til forskriften, men det er uklart for oss ut fra teksten i hvilken grad det vil kunne gjelde for vårt institutt og tilsvarende institusjoner, under hvilke betingelser og for hvor lenge slike rammetillatelser gis.

Med vennlig hilsen,

Rein Aasland
Instituttleder